

2015–2020 m.
VLK ir TLK darbuotojų
nepakantumo korupcijai apklausa:
nuomonė, žinojimas ir elgesys

VLK Korupcijos prevencijos koordinavimo ir kontrolės komisija

VILNIUS

2021-01-19

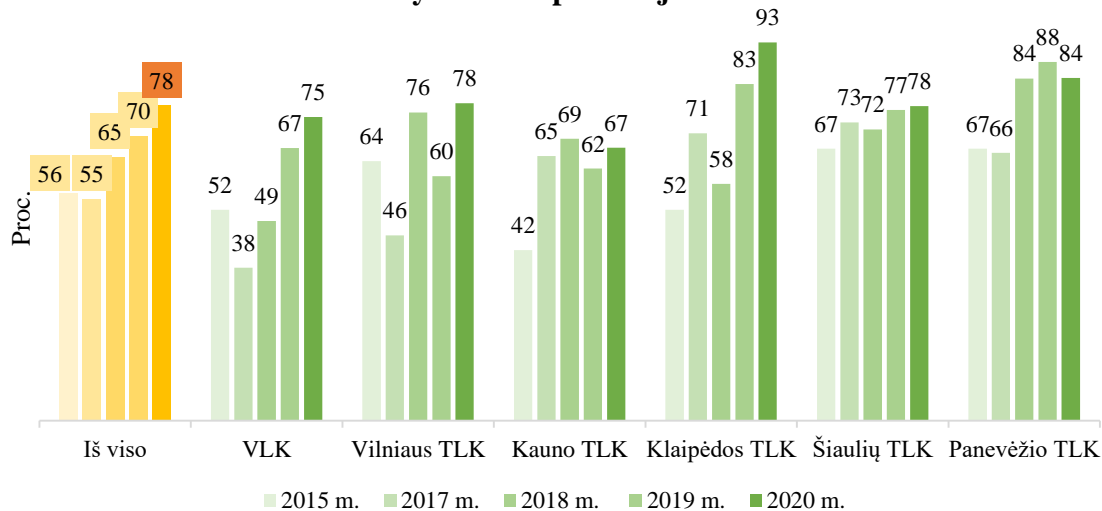
Apie apklausą

- ✓ **Apklausa vykdyta 2015, 2017, 2018, 2019 m. ir 2020 m. III–IV ketv.**
- ✓ **Siekiant rezultatų palyginamumo, kasmet modifikuojama tik anketos dalis „Žinojimas: kas yra korupcija?“; 2018 m. anketa papildyta 2 naujais klausimais**
 - ✓ **Tikslas – nustatyti darbuotojų nepakantumą korupcijai, išsiaiškinti, ką jie mano, ką žino ir kaip elgiasi, įvertinti apklausų rezultatų pokyčius 2015–2020 metais**
- ✓ **Metodai kasmet naudojami patys: anoniminė apklausa (el. anketa)**

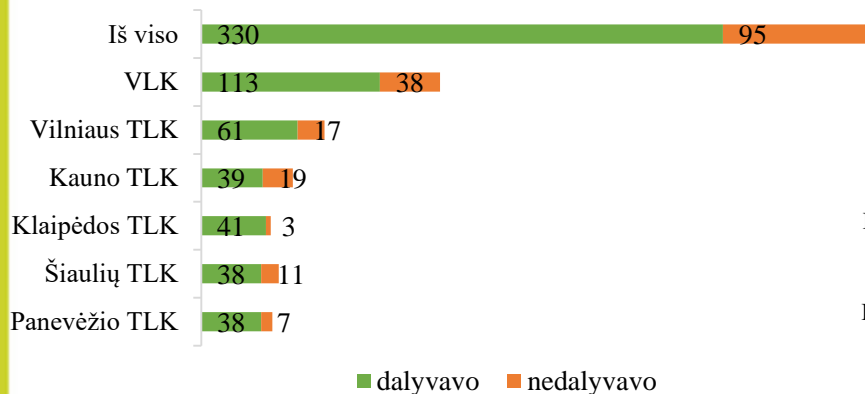

Dalyvavimas apklausoje

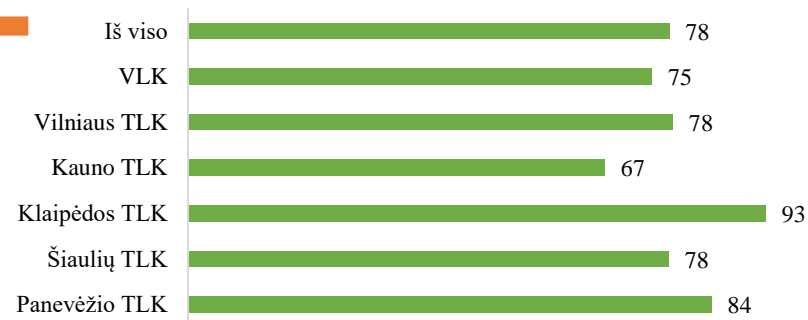
2015–2020 m. dalyvavimo apklausoje dinamika

2020 m. dalyvavusių/nedalyvavusių apklausoje darbuotojų skaičių palyginimas, vnt.

2020 m. dalyvavusiųjų apklausoje darbuotojų dalis, proc.

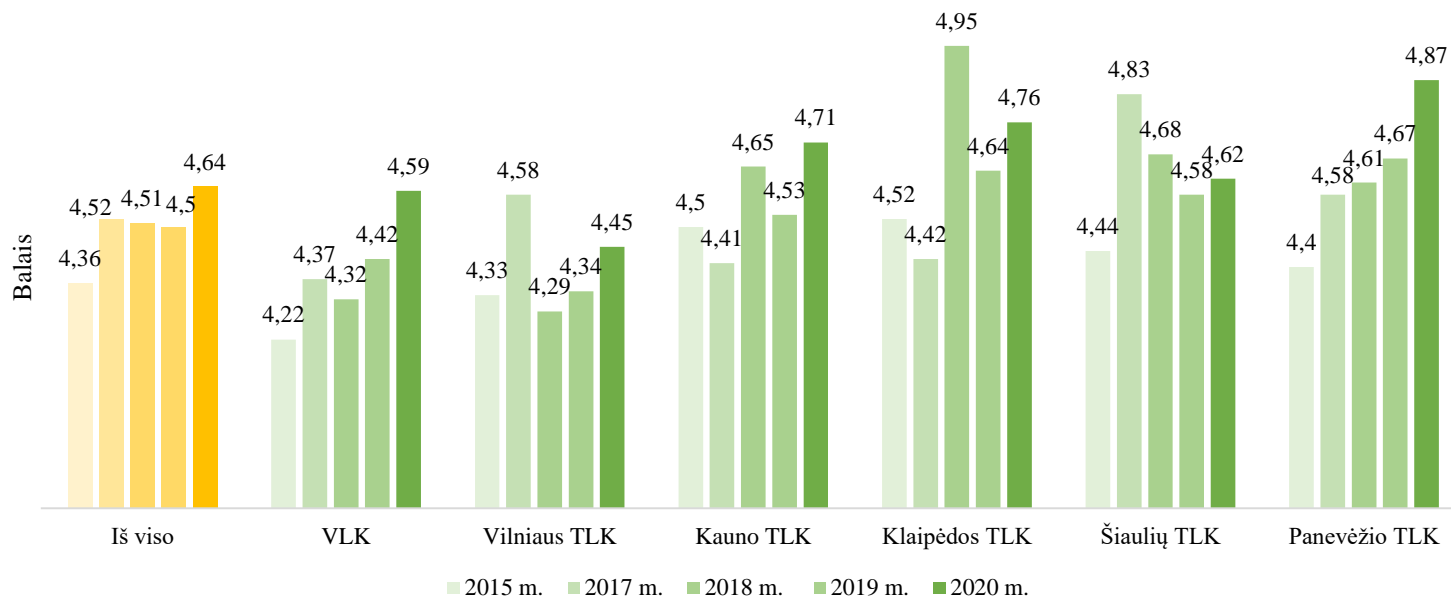
Išvados:

- 2020 m. stebimas didžiausias darbuotojų aktyvumas nuo 2015 m. (2020 m. – 78, 2015 m. – 56 proc.).
- 2020 m. apklausoje dalyvavo 8 proc. ligonių kasų darbuotojų daugiau nei 2019 m.
- 2020 m. aktyviausi apklausoje – Klaipėdos TLK ir Panevėžio TLK darbuotojai.

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

1A. Kaip manote, ar ligonių kasų veikla yra skaidri? (vertinimas balais: 1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

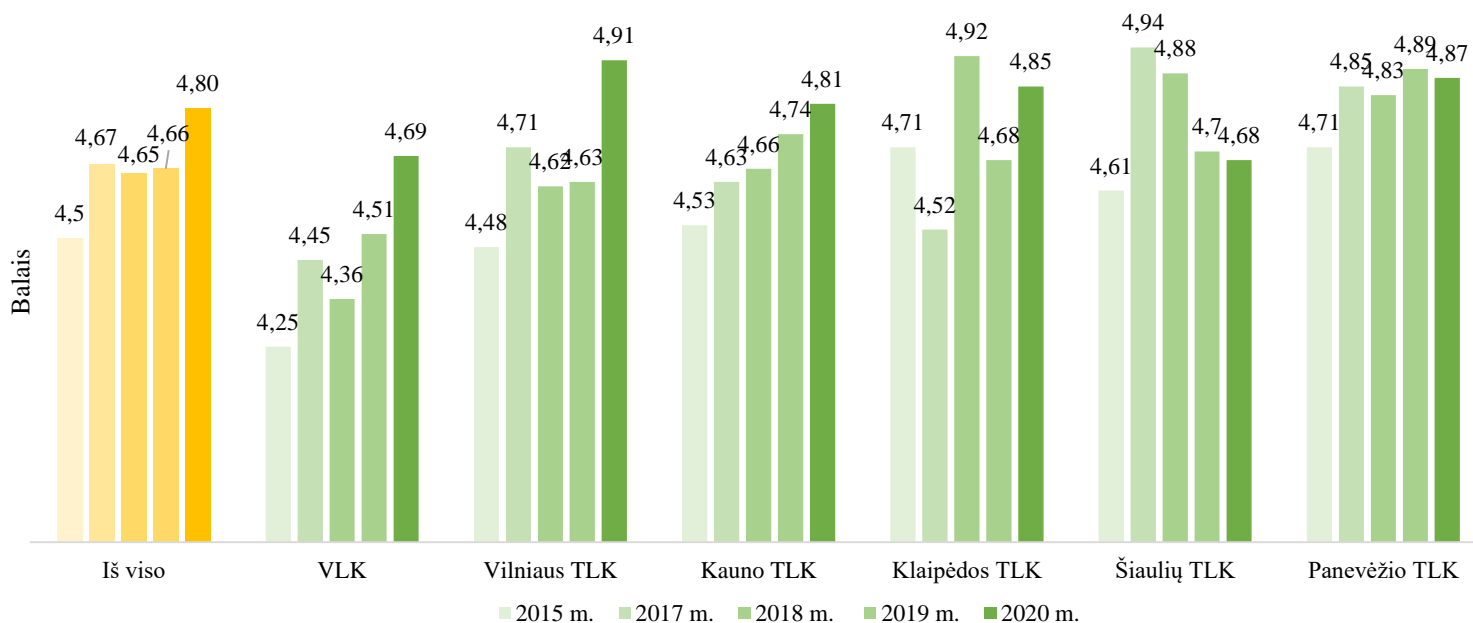
Išvados:

1. Bendri ligonių kasų veiklos skaidrumo vertinimo rodikliai aukšti. 2020 m., palyginti su 2015 m., skaidrumo vertinimas pagerėjo 0,28 balo.
2. 2020 m. bendrai ligonių kasų veiklos skaidrumą geriausiai vertino Panevėžio TLK – 4,87 balo.
3. 2020 m., palyginti su 2019 m., vertinimai pagerėjo visose įstaigose.

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

1B. Kaip manote, ar įstaigos, kurioje dirbate (VLK / TLK), veikla yra skaidri? (vertinimas balais: 1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

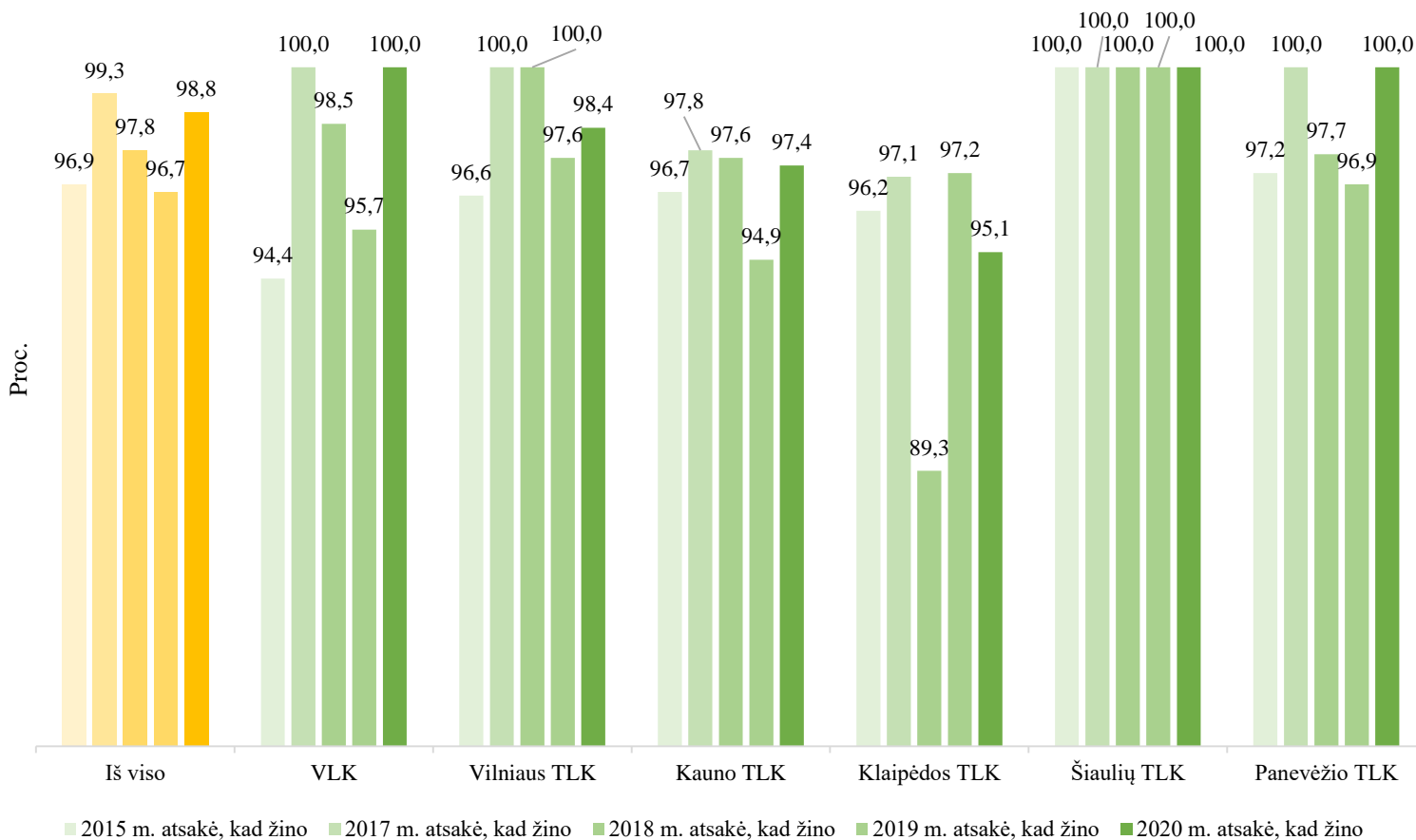
Išvados:

1. Vertinimo rodikliai aukšti, įstaigos, kurioje dirbama, skaidrumas beveik visada vertinamas kiek geriau nei bendrai ligonių kasų.
2. 2015–2020 m. iš viso ligonių kasų darbuotojų įstaigos, kurioje dirba, skaidrumo vertinimas pagerėjo nuo 4,5 iki 4,8 balo (0,3 balo).
3. 2020 m. įstaigos, kurioje dirbama, veiklos skaidrumą geriausiai vertino Vilniaus TLK (4,91 balo).

Žinojimas: kas yra korupcija?

2. Ar žinote, kokia veika laikoma korupcinio pobūdžio nusikalstama veika? (atsakymų variantai: Taip; Ne)

Išvada:

2020 m., palyginti su 2019 m., bendras ligonių kasų darbuotojų pasitikėjimas savo žiniomis paaugo 2,1 proc.

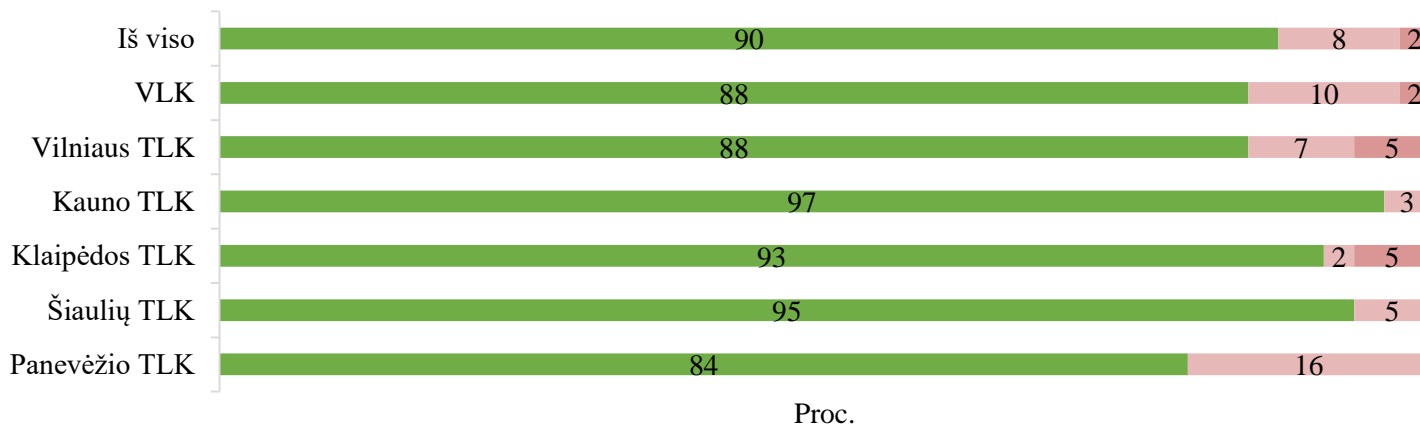

Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (1)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.1. Valstybinės įstaigos darbuotojai kasmet iš bendradarbių renka po 10 Eur dovanoms, skirtoms direktoriui įvairių švenčių ir minėjimų progomis. Ar pavaldiniai gali toliau tęsti tokią tradiciją? Pasirinkite 1 (vieną) teisingą atsakymą.

- Teisingas atsakymas: Negali, nes dovanos būtų siūlomos direktoriui dėl jo einamų pareigų. Be to, direktorius, gaudamas dovanas iš savo pavaldinių, o vėliau priimdamas sprendimus jų atžvilgiu, gali patekti į interesų konflikto situaciją.
- Neteisingas atsakymas: Gali, nes dovanoms renkama suma neviršija 30 Eur.

- Neteisingas atsakymas: Gali, nes tai jau tapo tradicija.

Išvada:

Iš viso 90 proc. ligonių kasų darbuotojų pasirinko teisingą atsakymą.

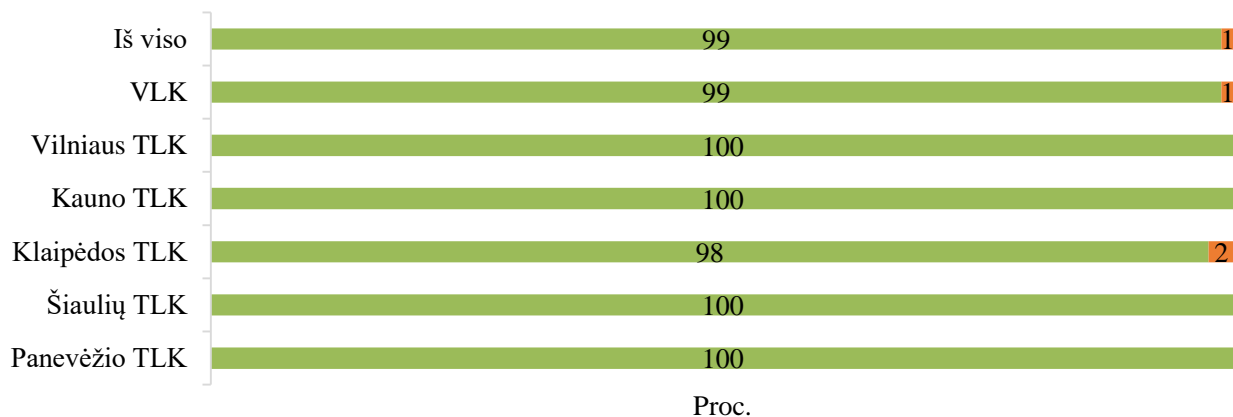

Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (2)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.2. Valstybinės įstaigos darbuotoja iš komandiruočių ar atostogų užsienyje kiekvieną kartą savo vadovui parveža lauktuvių (saldainių, arbatos ir t. t.), kurių vertė yra 30 Eur ar mažiau. Kokių atveju vadovas gali priimti tokias dovanas? Pasirinkite 1 (vieną) teisingą atsakymą.

■ Teisingas atsakymas:

Vadovas galėtų vaišintis lauktuvėmis, pavaldžių darbuotojų atvežtomis iš komandiruočių, tik tais atvejais, jei šios lauktuvės būtų skirtos visiems įstaigos ar atitinkamo padalinio darbuotojams

■ Neteisingas atsakymas:

Vadovas galėtų vaišintis lauktuvėmis, pavaldžių darbuotojų atvežtomis iš komandiruočių, tik tuomet, kai darbuotojai taip išreiškia dėkingumą vadovui už galimybę išvykti į komandiruočių ar už suteiktas atostogas

Išvada:

Iš viso 99 proc. darbuotojų pasirinko teisingą atsakymo variantą.

Paaiškinimas:

Vadovas galėtų vaišintis lauktuvėmis, pavaldžių darbuotojų atvežtomis iš komandiruočių, tik tais atvejais, jei šios lauktuvės būtų skirtos visiems įstaigos ar atitinkamo padalinio darbuotojams. Kitu atveju tokia dovana gali būti laikoma neteisėta dovana, nes ji siūloma vadovui dėl jo tarnybinės padėties (statuso) ir yra susijusi su pareigų atlikimu. Tarp šių asmenų yra susiklostę pavaldumo santykiai, todėl ir vadovas, ir jo pavaldinė privalo elgtis taip, kad nekiltų abejonių dėl galimo interesų konflikto.

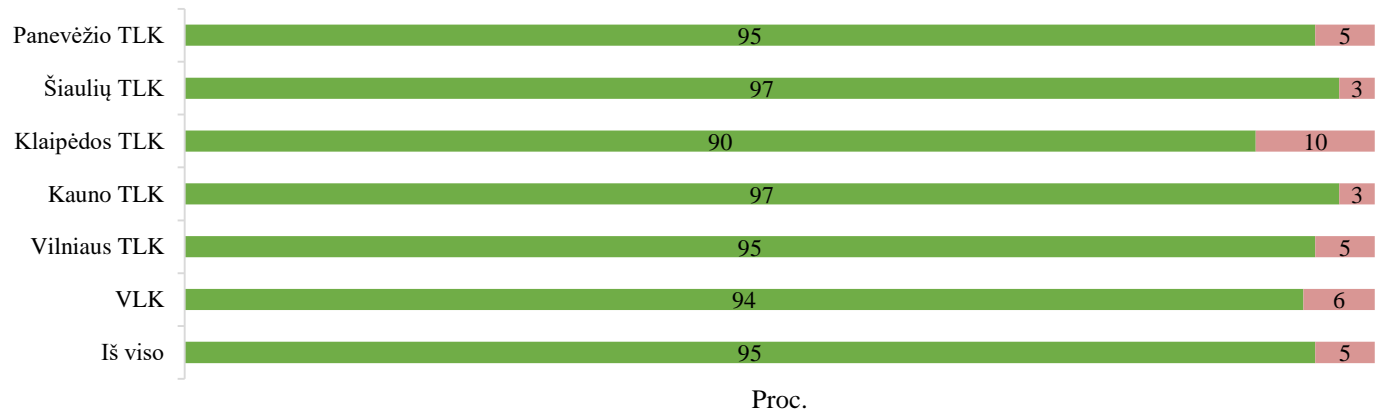

Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (3)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.3. Valstybinės įstaigos darbuotoja kas mėnesį nustatytą dieną teikia kito skyriaus kolegei tam tikrą duomenų ataskaitą. Kadangi vasario mėnesį ataskaitą pateikti 3 dienomis pavėlavo, kito skyriaus kolegei, pateikdama pavėluotą ataskaitą, kaip atsiprašymą už sukeltus nepatogumus nunešė saldinių dėžutę. Ar gali būti tokia dovana teikiama ir priimama? Pasirinkite 1 (vieną) teisingą atsakymą.

■ Teisingas atsakymas:

Negalima nei teikti, nei priimti, nes dovana būtų siūloma kolegei dėl jos einamų pareigų ir nustatytų funkcijų vykdymo

■ Neisingas atsakymas:

Galima ir teikti, ir priimti, nes mažos dovanėlės stiprina draugystę, bendradarbiavimo ryšį padaro atspariu mažareikšmiams darbo nesklendumams

Išvada:

Iš viso 95 proc. ligonių kasų darbuotojų pasirinko teisingą atsakymo variantą.

Paaiškinimas:

Tokios dovanos negalima nei teikti, nei priimti, nes dovana būtų siūloma kolegei dėl jos einamų pareigų ir nustatytų funkcijų vykdymo. Tokia dovana gali būti laikoma neteisėta dovana. Darbovietėse turi būti skatinamos ir puoselėjamos nuoširdaus bendradarbiavimo tradicijos, kai mažareikšmiai darbo nesklendumai, kurių daugiau ar mažiau pasitaiko visiems, sprendžiami kolegų pokalbio metu. Be to, kad patys elgiamės netinkamai, vertindami tokio elgesio etiką pasvarstykime, ar teikdami dovaną nepriversime kolegos pasijusti nepatogiai ir nesaugiai. Bendradarbiavimo ryšį ir gerą atmosferą darbovietėje rekomenduotina kurti ir puoselėti nuolatos kitais būdais – dalyvauti įstaigos organizuojamuose renginiuose, palaikyti įvairias kolegų iniciatyvas ir kt. – esant pagarba ir pasitikėjimu grįstiems kolegiškiems santykiams, „pakištukai“ sprendžiant darbo problemas turėtų būti nepriimtini ir nereikalingi.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: VLK darbuotojai vertina VLK veiklos sritis

VLK veiklos sritis	2015 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Sutarčių su vaistų gamintojais dėl PSDF biudžeto išlaidų kompensuojamiesiems vaistams valdymo sudarymas	4.5	4.2	4.3	4.3	4.8
Kochlearinio implanto, BAHA įsriegiamojo kaulinio implanto, vidurinės ausies klausos sistemos ir atsarginio šių MPP procesoriaus įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.8	4.8	4.7	4.5	4.9
Klausos aparatų įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.7	4.6	4.7	4.6	4.9
Sutarčių su fiziniais asmenimis dėl žalos PSDF biudžetui atlyginimo sudarymas ir jų vykdymo kontrolė	4.6	4.6	4.8	4.4	4.9
Sutarčių sudarymas su ortopedijos įmonėmis ir ortopedijos techninių priemonių gamybos bei pritaikymo išlaidų kompensavimas	4.2	4.3	4.5	4.2	4.7
Šąnarių endoprotezų įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.6	4.6	4.6	4.6	4.9
Personalo valdymas (priėmimas ir atleidimas iš darbo, priedų skyrimas, vertinimas ir kt.)	4.0	3.8	4.1	3.7	4.3
VLK veiklos teisinė priežiūra	4.6	4.6	4.7	4.6	4.9
ASPĮ ir vaistinių kontrolės koordinavimas	4.5	4.4	4.6	4.5	4.8
PSDF biudžeto lėšų paskirstymas TLK	4.6	4.6	4.7	4.6	4.9
Centralizuotai įsigytų vaistų ir MPP paskirstymas ASPĮ ir jų panaudojimo kontrolė	4.5	4.4	4.6	4.4	4.8
Viešieji pirkimai: centralizuotai apmokamų vaistų ir MPP	4.4	4.4	4.4	4.3	4.7
Viešieji pirkimai: informacinių technologijų	3.9	3.5	3.7	3.9	4.2
Viešieji pirkimai: įstaigos veiklos reikmėms	4.4	4.4	4.6	4.4	4.7
Viešieji pirkimai: kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų	–	–	4.6	4.6	4.7
Ortopedijos įmonių veiklos kontrolė	–	–	4.5	4.2	4.7
Medicinos prietaisų nuomos išlaidų kompensavimas	–	–	4.7	4.5	4.8
Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro duomenų tvarkymas	–	–	4.7	4.7	4.9

2020 m. papildomai du apklausos dalyviai pažymėjo ir 5 balais įvertino šias veiklos sritis:

- gyventojų aptarnavimas;
- dokumentų gydymas užsienyje išdavimas.

Išvada:

1. 2020 m., palyginti su ankstesnių metų vertinimu, visų VLK veiklos sričių vertinimas pagerėjo.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: TLK darbuotojai vertina TLK veiklos sritis

TLK veiklos sritis	2015 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinių) gydymo išlaidų kompensavimas	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9
Europos sveikatos draudimo kortelių išdavimas	4.9	4.9	4.9	5	5
Dantų protezavimo išlaidų kompensavimas (eilių valdymas, kompensacijų skyrimas pacientams už savo lėšomis protezuotus dantis ir kt.)	4.8	4.9	4.8	4.9	5
Personalo valdymas (priėmimas ir atleidimas iš darbo, priedų skyrimas, vertinimas ir kt.)	4.1	4.2	4.5	4.5	4.5
Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, vaistų ir MPP išdavimo, ortopedijos technikos priemonių skyrimo teisėtumo kontrolė	4.5	4.6	4.7	4.7	4.9
Sutarčių su ASPJ, vaistinėmis, optikomis sudarymas	4.6	4.6	4.7	4.8	4.9
Viešieji pirkimai: įstaigos veiklos reikmių (išskyrus kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų pirkimus)	–	–	4.7	4.8	4.9
Viešieji pirkimai: informacinių technologijų	–	–	4.6	4.8	4.8
Viešieji pirkimai: kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų viešieji pirkimai	–	–	4.7	4.8	4.9
Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų kompensavimas	–	–	4.9	4.9	4.9
Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro duomenų tvarkymas	–	–	4.8	4.9	4.9
Europos Sąjungoje suteiktų būtinosios medicinos pagalbos paslaugų išlaidų kompensavimas	–	–	4.9	4.9	5

2020 m. papildomai apklausos dalyviai pažymėjo ir įvertino šias veiklos sritis:

- asmens duomenų apsauga – 4 balai;
- PSD – 5 balai.

Išvada:

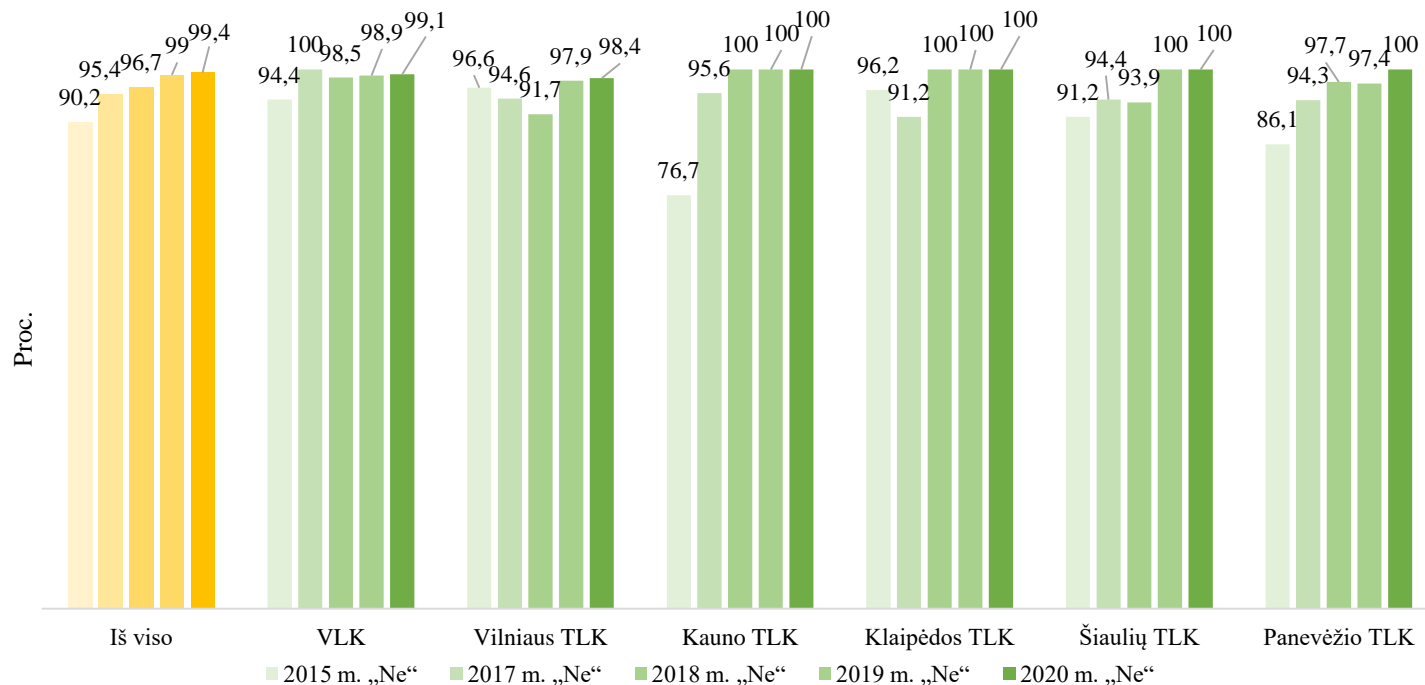
1. 2020 m., palyginti su ankstesnių metų vertinimu, 8 veiklos sričių vertinimas pagerėjo, 4 – išliko toks pat.

Korupcijos patirtis (elgesys)

5. Ar per pastaruosius 1 metus yra pasitaikę, kad kas nors Jums siūlytų atsilyginti mainais už suteiktą paslaugą, palankumą, palankų sprendimą?

(atsakymų variantai: Taip, dažnai; Taip, kelis kartus; Taip, vieną kartą; Ne; Nežinau)

Išvada:

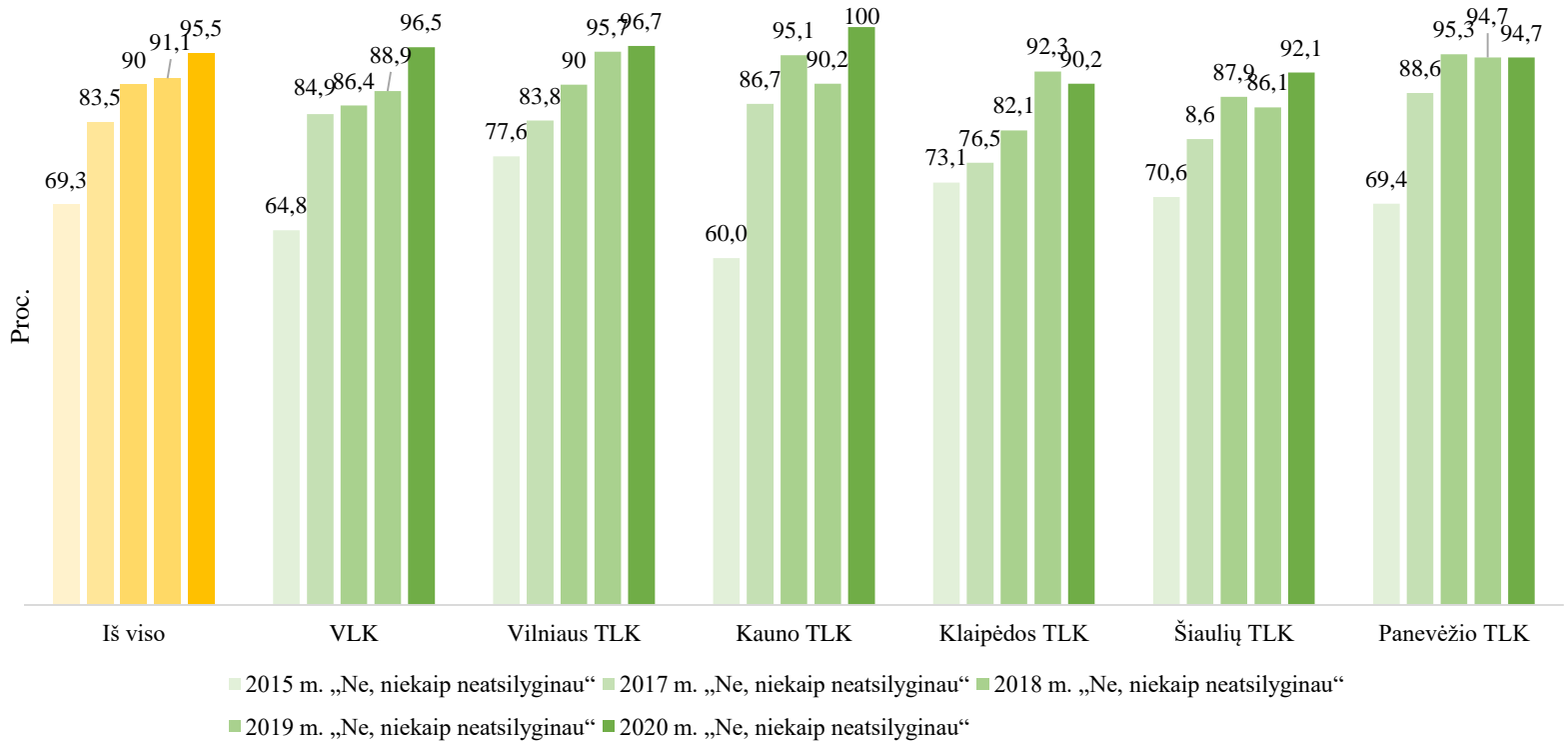
1. 2020 m. tik 1 darbuotojas atsakė, kad „Taip, vieną kartą“ ir 1 – „Nežinau“.

Korupcijos patirtis (elgesys)

6. Ar Jūs pats per pastaruosius 1 metus esate atsilyginęs ar davęs kyši (gydymo įstaigoje, savivaldybėje ar savivaldos įstaigoje, policijos pareigūnui ar pan.)?

(atsakymų variantai: Taip, ne kartą; Taip, vieną kartą; Taip, tai buvo simbolinė padėka; Ne, niekaip neatsilyginau)

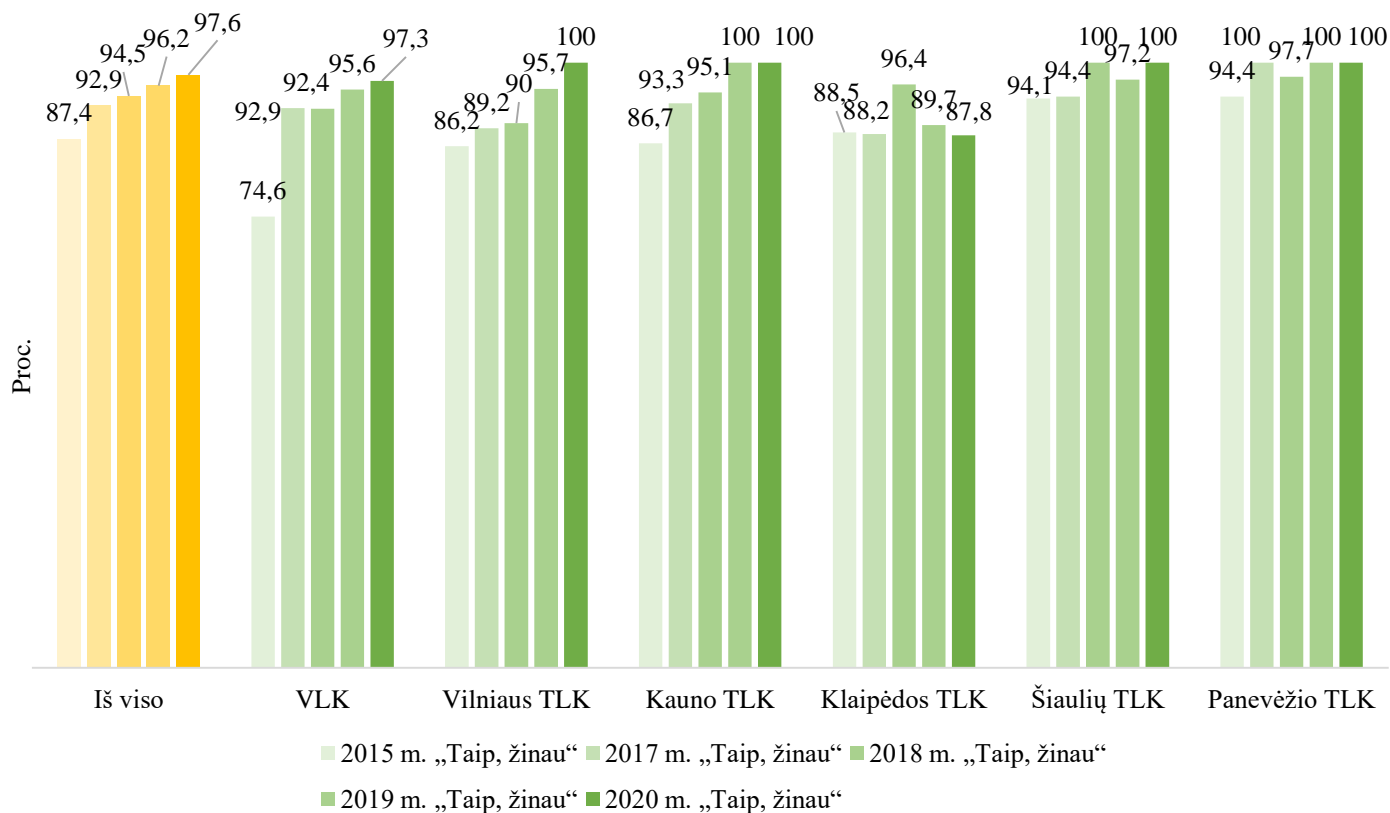
Išvada:

1. Dalis ligonių kasų darbuotojų, kurie atsakė, jog jie per pastaruosius 1 metus niekam neatsilygino už suteiktą paslaugą, kasmet auga.
2. 2020 m. iš viso 95,5 proc. respondentų atsakė, kad nė karto per pastaruosius 1 metus neatsilygino už paslaugas viešajame sektoriuje. Tai 4,4 proc. daugiau nei 2019 m. ir **26,2 proc. daugiau nei 2015 metais.**

Kur kreiptis? Nuomonė.

7. Ar žinote, kur reikėtų kreiptis, jei įstaigoje susiduriate su galima korupcinio pobūdžio veika? (atsakymų variantai: Taip; Ne)

Išvada:

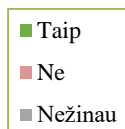
2020 m. iš viso 97,6 proc. respondentų atsakė, kad žino, į ką reikia kreiptis, susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika. Tai 1,4 proc. daugiau nei 2019 m. ir 10,2 proc. daugiau nei 2015 metais.

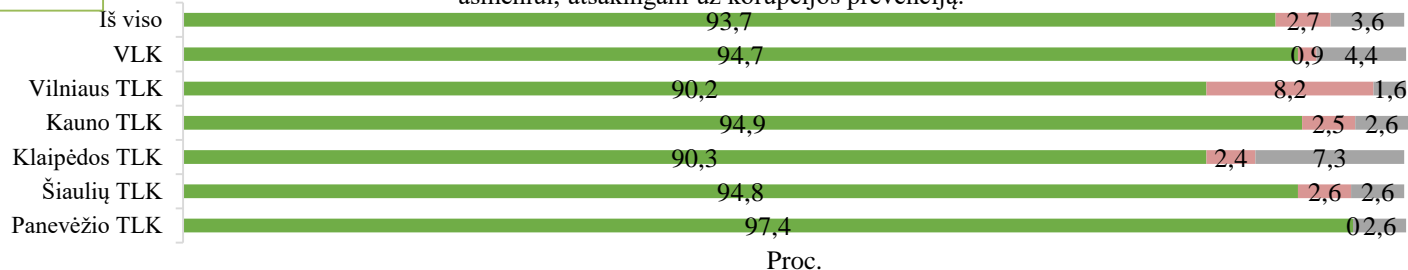
Kur kreiptis? Žinojimas. (1)

8. Ka, Jūsų manymu, reikėtų daryti, jei įstaigoje susidurtumėte su galima korupcinio pobūdžio veika?

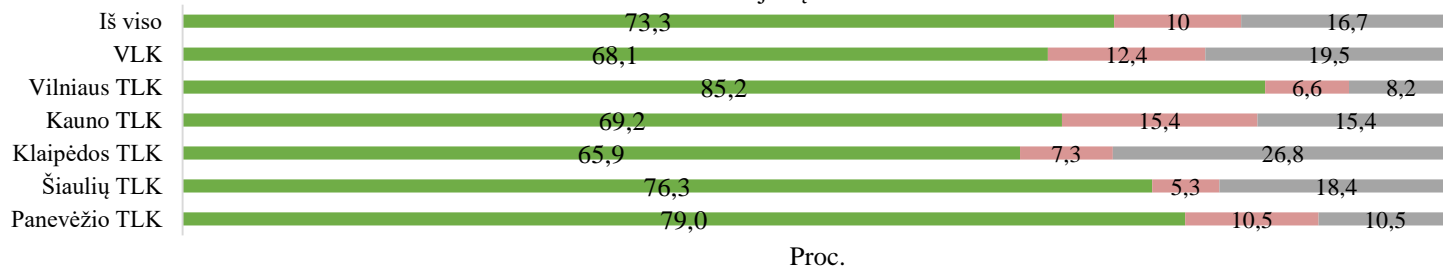
Buvo pateikti 3 atsakymų variantai – visi teisingi

8.1. Darbuotojas apie galimas korupcinio pobūdžio veikas VLK/TLK ir apie galimą korupcinio pobūdžio poveikį, su kuriuo susidūrė vykdydamas savo pareigas, kitas reikšmingas aplinkybes, galinčias sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, nedelsdamas privalo pranešti VLK/TLK direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui, atsakingam už korupcijos prevenciją.

8.2. Valstybės tarnautojas arba jam prilygintas asmuo apie žinomą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką privalo pranešti Lietuvos Respublikos prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai arba ikiteisminio tyrimo įstaigai, jei jis gavo neginčijamų duomenų, liudijančių šios veikos padarymą, arba pats stebėjo ar kitaip fiksavo šios veikos padarymą ir jei teisės aktuose nėra nustatyta praneštinės informacijos atskleidimo ribojimų.

8.3. Asmenys, kuriuos su VLK / TLK sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai, konfidencialiai pranešti apie teisės pažeidimus (įskaitant korupcinio pobūdžio), keliančius grėsmę viešajam interesui arba jį pažeidžiančius, gali Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo pagrindais VLK įdiegtu vidiniu informavimo kanalu (el. paštu pranesk@vlk.lt arba tiesiogiai bet kuriam VLK Korupcijos prevencijos koordinavimo ir kontrolės komisijos nariui).

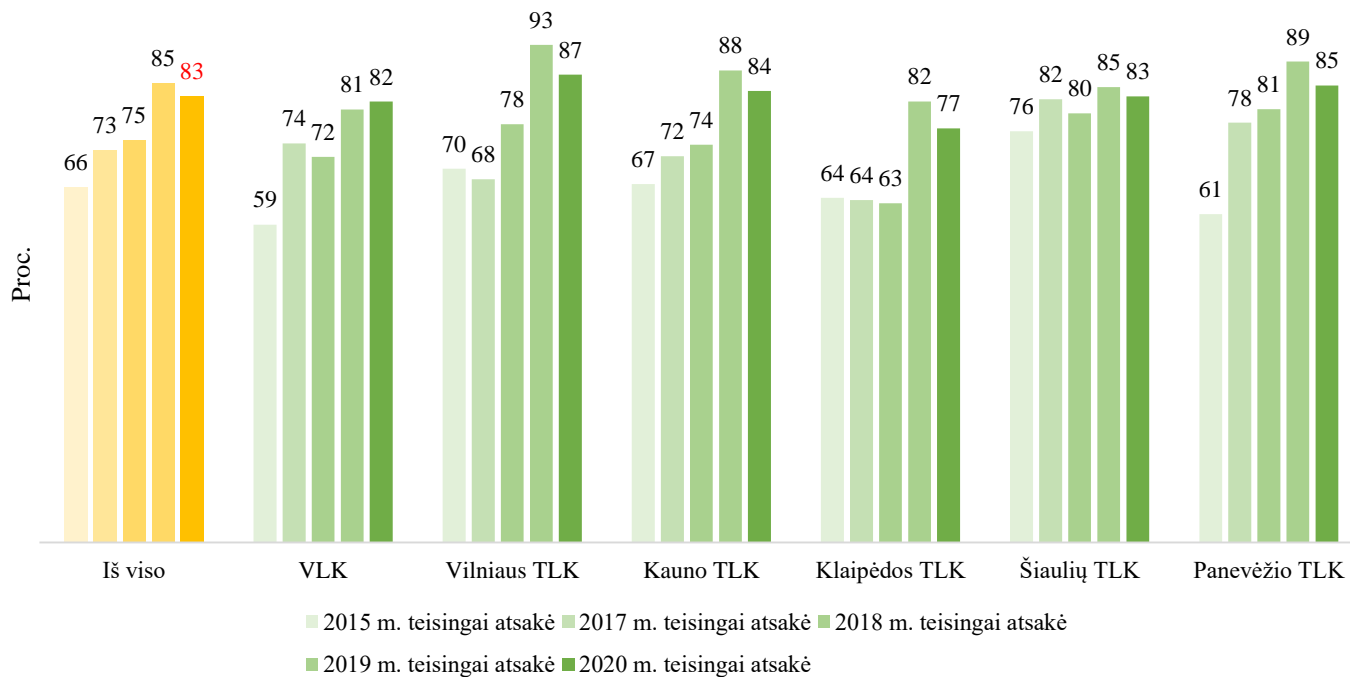

Kur kreiptis? Žinojimas. (2)

Apibendrinimas

8. Ką, Jūsų manymu, reikėtų daryti, jei įstaigoje susidurtumėte su galima korupcinio pobūdžio veika?

Išvados:

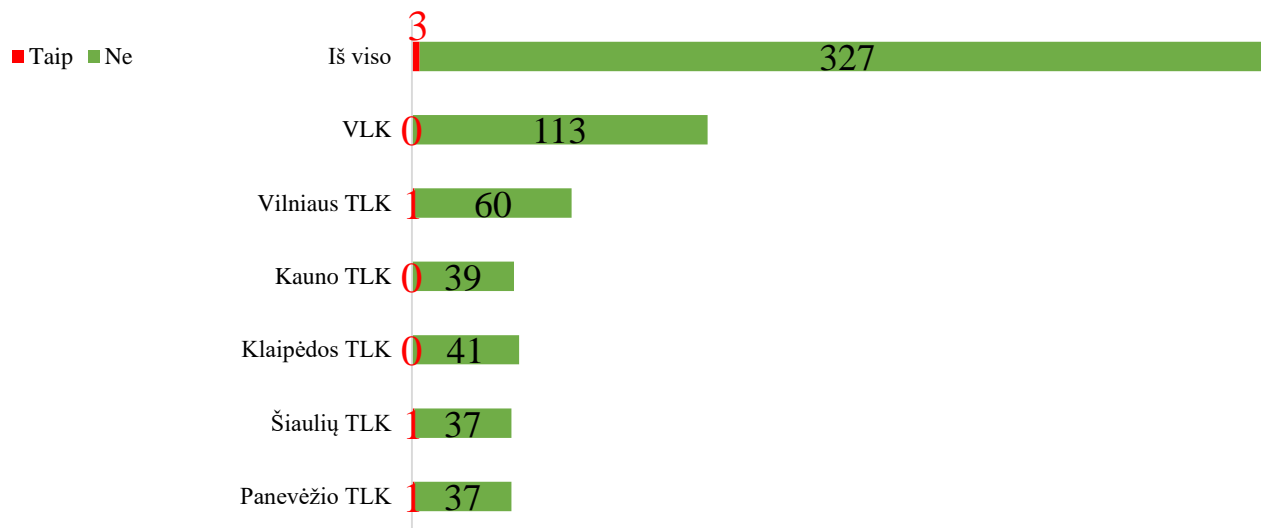
1. Apibendrinus 15 skaidrės rezultatus galima teigti, kad geriausiai darbuotojai informuoti apie tai, jog apie galimas sąlygas pasireikšti korupcijai turi informuoti įstaigos vadovą arba už korupcijos prevenciją atsakingą asmenį (žino 93,7 proc. darbuotojų), kiek mažiau darbuotojų žino apie VLK 2019 m. įsteigtą vidinį informavimo kanalą (82,5 proc.), o Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatas apie pareigą valstybės tarnautojams ar jiems prilygintiems asmenims informuoti ikiteisminio tyrimo institucijas žino mažiausia dalis darbuotojų (73,3 proc.).
2. 2020 m., palyginti su 2019 m. apibendrintais rezultatais, ką daryti, įstaigoje susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika, žino 2 proc. mažiau darbuotojų. Iš visų ligonių kasų žinojimo rezultatas pagerėjo tik VLK.

Ar žino nepaviešintų atvejų?

9. Ar žinote nepaviešintų atvejų, kai ligonių kasų darbuotojas (kolega) vykdė galimai korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką (išskyrus paviešintus tyrimus apie galimą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką)?

(Atsakymų variantai: Taip; Ne)

Darbuotojų skaičius, vnt.

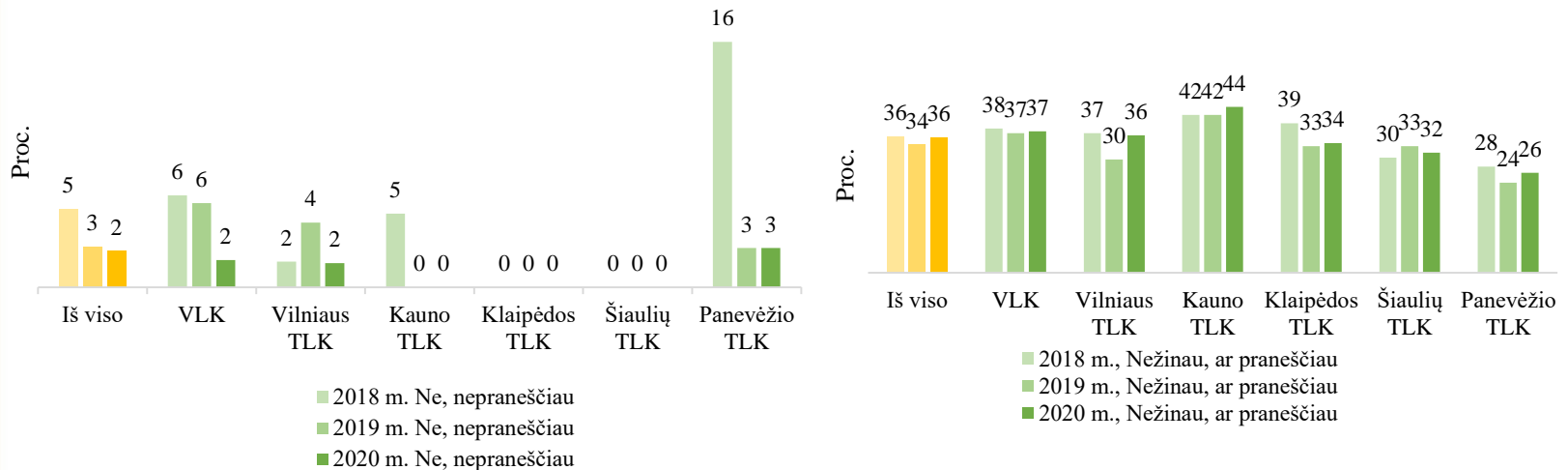
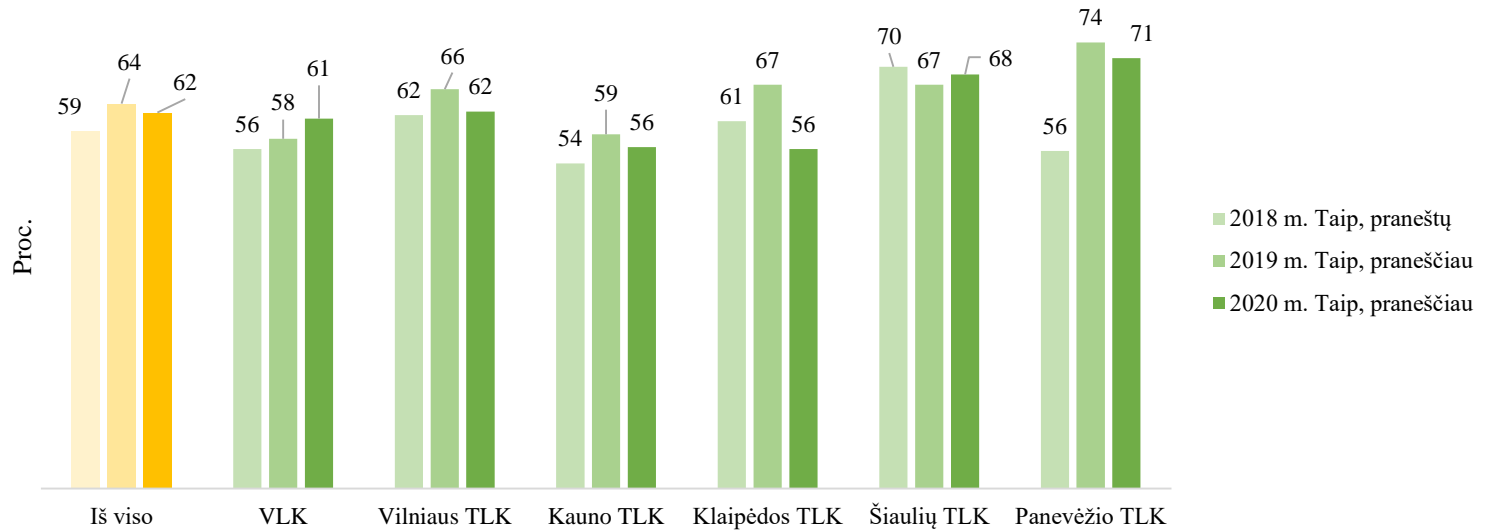
Išvados:

1. 2020 m. iš viso 99,1 proc. ligonių kasų darbuotojų teigia, kad nežino apie kolegų galimai vykdytą korupcinio pobūdžio veiką – tik 3 darbuotojai teigė žinantys tokių atvejų (kaip ir 2019 m.).
2. 2020 m. 100 proc. Kauno TLK, Klaipėdos TLK ir VLK darbuotojų teigia, kad nežino apie kolegų galimai vykdytą korupcinio pobūdžio veiką.

Darbuotojų netolerancijos korupcijai vertinimas

10. Ar praneštumėte, jei sužinotumėte apie artimo kolegos korupcinio pobūdžio veiklą?

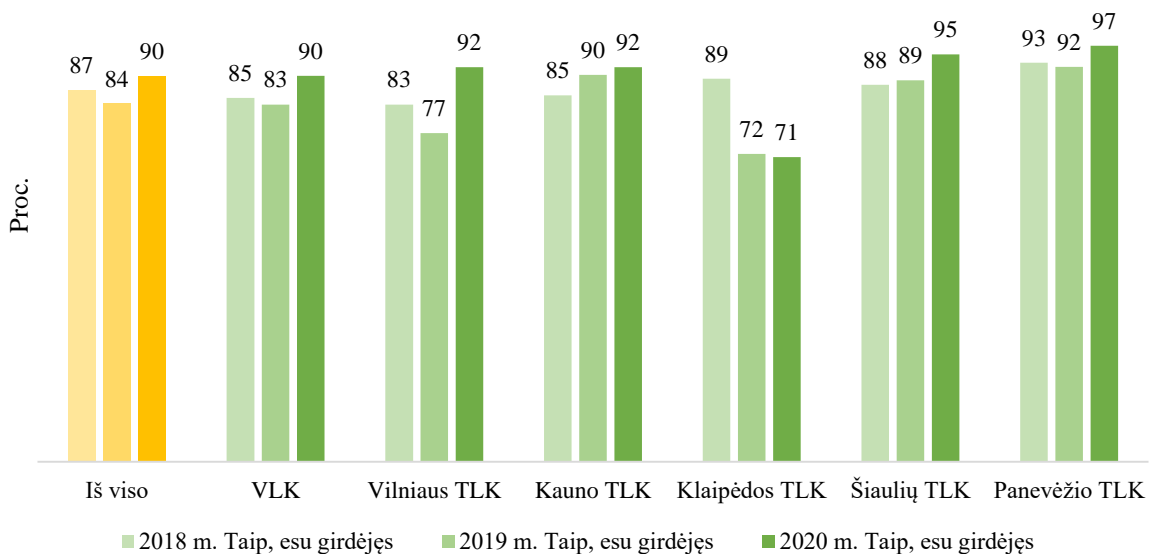
Išvados:

- 2020 m. 62 proc. ligonių kasų darbuotojų teigia, kad praneštų sužinoję apie artimo kolegos korupcinio pobūdžio veiklą. Palyginti su 2019 m., tai 2 proc. mažiau. VLK ir Šiaulių TLK šis pokytis teigiamas.
- 2020 m. 2 proc. padaugėjo nežinančių, ar praneštų, ir 1 proc. sumažėjo teigiančių, jog nepraneštų.

Ar žino apie ligonių kasų vykdomas korupcijos prevencijos priemones?

11. Ar žinote / esate girdėję apie VLK / TLK vykdomas korupcijos prevencijos priemones?

Išvada:

- 2020 m. 90 proc. ligonių kasų darbuotojų nurodė žinantys apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones. Palyginti su 2019 m., tai 6 proc. daugiau.

APIBENDRINIMAS

1. Darbuotojų aktyvumas apklausoje ir sąmoningumas antikorupciniu požiūriu kasmet auga (2015 – 56 proc.; 2020 m. – 78 proc.).
2. Bendras visų ligonių kasų ir institucijos, kurioje dirbama, skaidrumo vertinimas 2020 m. išlieka aukštas (bendras: 2015 m. – 4,36, 2020 m. – 4,64 balo; institucijos kurioje dirbama: 2015 m. – 4,5, 2020 m. – 4,8 balo).
3. 2020 m., palyginti su ankstesnių metų, pagerėjo ir taip gana aukštas VLK ir TLK veiklos sričių vertinimas (vertinimo balai 2020 m. VLK svyruoja nuo 4,2 iki 4,9 balo, TLK – nuo 4,5 iki 5).
4. Kasmet didėja darbuotojų, kurie atsako, jog jiems pastaruosius 1 metus nebuvo siūlyta atsilyginti už suteiktą paslaugą ar pan., dalis. 2020 m. tik 1 iš apklausoje dalyvavusių darbuotojų teigė, kad jam buvo siūlyta atsilyginti (2015 m. – 90,2 proc., 2020 m. – 99,4 proc.).
5. Kasmet didėja darbuotojų, kurie atsako, jog jie per pastaruosius 1 metus niekam neatsilygino už suteiktą viešąją paslaugą ar pan., dalis. 2020 m. iš viso 95,5 proc. respondentų atsakė, kad nė karto per pastaruosius 1 metus neatsilygino už paslaugas viešajame sektoriuje – tai 4,4 proc. daugiau nei 2019 m. ir 26,2 proc. daugiau nei 2015 metais (2015 m. – 69,3 proc., 2020 m. – 95,5 proc.).
6. 2020 m., palyginti su 2019 m., ką daryti (į ką kreiptis), įstaigoje susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika, žino 2 proc. mažiau darbuotojų. Iš visų ligonių kasų žinojimo rezultatas pagerėjo tik VLK. Tačiau 2020 m. vertinimo rezultatas, palyginti su 2015 m. rezultatu yra geresnis 17 proc. (2015 m. žinančių – 66 proc., 2020 m. – 83 proc.).
7. 2020 m. iš viso 99,1 proc. ligonių kasų darbuotojų teigė, kad nežino apie nepaviešintą kolegų galimai vykdytą korupcinio pobūdžio veiką – tik 3 darbuotojai teigė žinantys tokių atvejų (kaip ir 2019 m.).
8. 2020 m. 2 proc. sumažėjo teigiančių, kad praneštų apie artimo kolegos korupcinio pobūdžio veiklą, dalis. Tai 5 proc. daugiau nei 2018 m., kai buvo pirmą kartą užduotas šis klausimas, ir 2 proc. mažiau nei 2019 m. (2018 m. – 59 proc., 2019 m. – 64 proc., 2020 m. – 62 proc.)
9. 2020 m. dauguma ligonių kasų darbuotojų (90 proc.) nurodo žinantys apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

Děkojame už děmesj